YTRE HVALER
NASJONALPARKSTYRE

Klima- og miljødepartement
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

SAKSBEHANDLER: MONIKA OLSEN ARKIVKODE: 2011/2127- 432.9 DATO: 22.03.2017
STYRESAK: 2017-9

Høring av forslag om oppheving av vannskuterforskriften

Vi viser til brev datert 23.16.2016 om høring av forslag om å oppheve forskrift av 21. juni 2013 nr. 701 om bruk av vannscooter og lignende. Vi sender en uttalelse som forvaltningsmyndighet for Ytre Hvaler nasjonalpark - en av landets fire marine nasjonalparker.

Nasjonalparkene har spesielt store naturverdier, de gir gode opplevelser og blir svært mye brukt til friluftsliv. Bruk av vannskutere i og nær nasjonalparkene vil redusere disse verdiene. Natur, opplevelser, stillhet og friluftsliv skal komme først, og vannskutere er ikke forenlig med vernet som nasjonalparker gir. Derfor bør vi beholde dagens forskrift om vannskuter.

Inntil 2013 var det forbudt å bruke vannskuter i Norge. I dag er det tillatt å kjøre vannskuter på sjøen så lenge man holder seg minst 400 meter fra land, ikke kjører i verneområder og også holder seg 400 meter fra alle verneområder. Det er lov å passere den vannskuterfrie sonen for å komme til et område for lovlig kjøring, men da bare i lav fart; maks 5 knop, og uansett ikke i verneområder. Prinsippet er at vannskuterne ikke skal ødelegge natur, andres naturopplevelser, sikkerhet eller trivsel langs kysten.

Det er forbudt å bruke vannskuter i Ytre Hvaler nasjonalpark; forbudet er innført med hjemmel i verneforskriften for nasjonalparken, og oppheving av vannskuterforskriften vil derfor ikke få noen følger for nasjonalparken i første omgang. Vi er bekymret for at spørsmålet om å tillate bruk av vannskuter i nasjonalparken nok likevel vil komme opp, om vannskuterforskriften oppheves.

Det er spesielt hekkende og mytende sjøfugl i sommerhalvåret som er utsatt for forstyrrelser fra vannskutere og annen ferdsel på sjøen. Når ferdselen skjer for nær steder der fuglene oppholder seg, går hekkende fugl på vingene og forlater reir med egg og unger slik at de kan bli nedkjølt, får for lite mat eller blir bytte for rovdyr. Mytende fugl som ikke kan fly, holder seg i områder med god tilgang på mat. Ved forstyrrelser kan de legge på svøm til områder med mindre mat. Stadig gjentagende flukt fører til mindre kroppsreserver, noe som kan gi redusert overlevelse, også som art. Det er flere sjøfuglarter i våre nasjonalparker som er ført opp på Norsk Rødliste.

I ytre Hvaler nasjonalpark er det faste, ynglende bestander av selarten steinkobbe. Den forekommer også i de andre marine nasjonalparkene. Steinkobbene er mest sårbare i yngle- og dieperioden i juni og juli. Hvis selmødrene går for ofte på sjøen, går det ut over ungene som får for lite mat og får en dårlig start på livet. Det samme gjelder for voksne dyr i august i hårfellingsperioden. Ved gjentagende forstyrrelser med flukt, blir perioden lengre, noe som går ut over kroppsreservene.

POSTADRESSE:
YTRE HVALER NASJONALPARKSTYRE
POSTBOKS 325
1502 MOSS

BESØKSADRESSE:
SKJÆRGÅRDENS HUS
VADBENKEN 8
1680 SKJÆRHALDEN

SENTRALBORD: +47 69247000
DIREKTENUMMER: +47 69378887
MOBILTELEFON: +47 90712929

E-POST: FMOSPOSTMOTTAK@FYLKESMANNEN.NO

WEB: WWW.YTREHVALER.NO

Sjøfugl og sel kan bli skremt av all slags ferdsel på sjøen, men det som skiller vannskuter fra andre farkoster, er at de kan gå på svært grunt vann, retningen og hastigheten kan endres raskt og de gir mer impulsstøy ved stor fart da de går høyt i vannet og slår mot bølgene i større grad enn småbåter. Dersom vannskutere blir vanlig i bruk i eller nær inntil våre nasjonalparker, vil det for det første gi en generelt økt forstyrrelse av sjøfugl og sel ut over det vi har fra båttrafikken i dag, men også ha potensiale til å gjøre større skade enn småbåter.

Det er også økende fokus på bruk av nasjonalparkene for naturbasert reiseliv og aktive opplevelser, i hovedsak ikke-motoriserte aktiviteter. En svært viktig verdi i våre nasjonalparker er fred og ro. Det er en verdi som mange setter høyt og som forsterker verdien av opplevelsen av natur og landskap. Det å kunne vandre langs en strand og ha opplevelser uten å bli forstyrret, bør være en selvfølge i en nasjonalpark. Jagende vannskutere nær stranden gjør noe med den opplevelsen, og at den besøkende reiser til et annet sted neste gang. Vi frykter at en økning i vannskuterkjøring vil gjøre det mindre attraktivt å oppsøke Norge og nasjonalparkene for friluftslivsopplevelser langs kysten, og at det vil bidra til å svekke den unike merkevaren nasjonalparkene er som reiselivsprodukt.

Vi viser også til Stortingets behandling i 2016 av melding om Natur som kilde til helse og livskvalitet, som sier at *«Motorferdsel i utmark kan påvirke friluftslivet negativt på flere måter. Motoriserte fremkomstmidler skaper støy og er forurensende, og oppleves sjenerende for mange friluftslivsutøvere. For mange kan motoriserte kjøretøy og spor etter disse også oppleves som visuelle fremmedelement og utgjøre en forstyrrelse av naturopplevelsen, selv om støynivået er lavt. Det gjelder særlig i de større naturområdene, der ønsket om stillhet og ro ofte er sterkest.»*. Vi synes det er vanskelig å se at oppheving av forskrift om vannskuter er å følge opp Stortingets melding.

Forslaget om å oppheve forskriften er grovt sett begrunnet slik:
1. Fartsbegrensningen presser vannskuterbrukerne ut i mer væreksponert farvann som gir økt risiko for ulykker.
2. Forskriften gir en urimelig forskjellsbehandling i forhold til lignende farkoster, og forskriften blir derfor ikke respektert av vannskuterbrukerne.
3. Vannskuterne har blitt mer støysvake og støyer ikke noe mer enn andre båttyper.
4. Fjerning av forskriften gjør det enklere for politiet å kontrollere fartsovertredelser.
5. Forskjellige geografiske og befolkningsmessige forhold langs norskekysten gjør at det på store deler av kysten ikke anses som nødvendig å forskjellsbehandle bruken av vannskutere i forhold til den øvrige fritidsbåtflåten.

Dersom regelverket for vannskuter fjernes, blir reglene for vannskuter de samme som for båt. Vi vil hevde at konsekvensen av regelendringen vil være flere vannskutere med høy fart og høy lyd, nærmere land. Vannskuternes raske og ofte uforutsigbare kjøremønster vil bli en økende sikkerhetsrisiko for ikke-motoriserte aktiviteter i sjø. Aktiviteter som padling i kajakk øker stadig i popularitet, og er et verdifullt tilskudd til helsefremmende aktiviteter. Økt risiko for ulykker burde derfor alene være grunn god nok til å beholde dagens regelverk.

Vi vil videre hevde at både vannskuterens fysiske egenskaper, og erfaringene med hvordan vannskutere brukes i praksis, gir et solid grunnlag for forskjellsbehandling i forhold til lignende farkoster. Vannskuteren tillater et helt annet kjøremønster enn båter, med krappe svinger, hopping, svært rask akselerasjon og svært høy toppfart (50-60 knop er ikke uvanlig, opp mot 70 knop på enkelte modeller). Mange opplever også at de støyer mye mer enn andre båter. Dette skyldes nok at vannskutere brukes nesten utelukkende som leketøy der nettopp disse fysiske mulighetene er en viktig motivasjon hos brukerne. Vannskutere brukes i svært liten grad som transportmiddel, og kan holde til innenfor samme område i lang tid.

I høringsbrevet blir det argumentert med at fjerning av forskriften vil sikre et mer ensartet regelverk, og gjøre det enklere for politiet å håndheve fartsovertredelser i skjærgården. Samtidig vil man åpne for lokale bestemmelser for regulering av vannskuter, som da kan bli svært forskjellige fra kommune til kommune. Med dagens vannskuterforskrift er regelverket for bruk av vannskutere i hovedsak det samme i alle kommuner. Vi kan ikke se at regelverket totalt sett blir mer ensartet, brukervennlig eller lettere å håndheve dersom regulering av vannskuterkjøring skal skje gjennom en økt bruk av kommunale bestemmelser.

Hvilken effekt vannskuterkjøring har på natur og friluftsliv er utredet og vurdert, jf. bl.a. rapport fra Vista Analyse AS, og Miljødirektoratets faglige anbefaling til departementet om hvordan denne rapporten bør følges opp. Disse utredningene gir ikke faglig støtte for at vannskuterforskriften bør oppheves. Tvert imot anbefaler direktoratet at hovedprinsippene i dagens regelverk videreføres. Vurderingene fra Vista Analyse og Miljødirektoratet, og uttalelser fra bl.a. en rekke friluftstilknyttede organisasjoner, viser at vannskuter-forskriften *ikke* er et unødvendig regelverk, men dekker et samfunnsmessig behov.

Dagens vannskuterfrie sone langs land og i verneområder spiller derfor en viktig rolle for å minske konflikter og motsetninger mellom brukergrupper.

Med hilsen

Dette dokumentet er ekspedert uten underskrift

Monika Olsen e.f.
NASJONALPARKFORVALTER/
SEKRETÆR FOR YTRE HVALER NASJONALPARKSTYRE